

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН ТА
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ**

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

*Методичні рекомендації
для підготовки до семінарських і практичних занять*

*для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Сергій КВІТКА, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», доктор наук з державного управління, професор;

Алла УШАКОВА, доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів, доктор філософії в галузі знань «Публічне управління та адміністрування».

УКЛАДАЧ:

Олександр МАЗУР, старший викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін та публічного управління Дніпровського державного університету внутрішніх справ, доктор філософії в галузі знань «Публічне управління та адміністрування».

М 14 Мазур О. Г. Публічне управління в соціальній сфері: метод. реком. для підгот. до семінар. і практ. занять (для здоб. перш. (бакалаврського) рівня вищ. освіти зі спец. 281 «Публічне управління та адміністрування»). Дніпро : ДДУВС, 2025. 40 с.

Методичні рекомендації для підготовки до семінарських і практичних занять з тем, передбачених навчальним планом з дисципліни «Публічне управління в соціальній сфері».

Для здобувачів першого рівня вищої освіти зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та викладачів закладів вищої освіти.

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема 1. Теоретичні основи публічного управління у сфері соціального захисту населення.....	6
Тема 2. Система та повноваження суб'єктів публічної політики у сфері соціального захисту населення України.....	8
Тема 3. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії.....	10
Тема 4. Соціальні пільги як вид соціального забезпечення.....	12
Тема 5. Державні допомоги.....	14
Тема 6. Пенсійне забезпечення в Україні.....	16
Тема 7. Розвиток публічного управління у сфері соціального захисту населення України.....	18
Питання для підсумкового контролю з дисципліни	
«Публічне управління в соціальній сфері».....	20
Тестові завдання для самоконтролю	22
Перелік основної літератури до дисципліни	
«Публічне управління в соціальній сфері».....	30
Система оцінювання успішності з дисципліни	
«Публічне управління в соціальній сфері».....	34

ВСТУП

Метою вивчення навчальної дисципліни «Публічне управління в соціальній сфері» є формування у студентів сучасного мислення та спеціальних знань з реалізації державної соціальної політики на національному та регіональному рівнях, а також набуття вмінь і компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізацій повноважень органів державної та регіональної влади у цій сфері.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Публічне управління в соціальній сфері» є:

- здійснення аналізу сучасних вітчизняних і зарубіжних теоретико-методичних підходів до публічного управління у соціальній сфері;
- визначення системи соціального захисту населення, її складників;
- визначення та обґрунтування основних функцій органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері соціального захисту населення;
- формування теоретико-методичного забезпечення розробки та реалізації публічного соціального захисту населення.

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК5 – Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

Спеціальні компетентності:

СК5 – Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об’єднаннями, підприємствами, установами й організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК12 – Здатність до оволодіння та виявлення лідерських якостей, прийомів саморегуляції, спеціальних інструментів публічного впливу.

Пререквізити: «Галузеве управління», «Публічна політика у сфері соціального захисту населення».

Постреквізити: «Публічне управління в гуманітарній сфері», «Публічне управління у сфері охорони здоров’я».

Програмні результати навчання:

ПРН4 – Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПРН5 – Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН6 – Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур.

ПРН11 – Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Зміст теми:

Поняття та мета соціального захисту. Сутність категорій «соціальне забезпечення», «соціальна допомога» і «соціальна підтримка». Соціальна політика. Соціальний захист як важлива складова соціальної політики.

Семінарське заняття № 1 – 1 год.

План:

1. Поняття та мета соціального захисту.
2. Сутність категорій «соціальне забезпечення», «соціальна допомога» і «соціальна підтримка».

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
соціальний захист, соціальна безпека, державні гарантії, захист вразливих груп, рівень життя, соціальне забезпечення, соціальна допомога, соціальна підтримка, державні виплати.

Завдання для самостійної роботи до теми 1:

1. Опрацюйте різні визначення поняття «соціальний захист» з різних джерел (наприклад, наукова література, законодавчі акти, статті).
2. Сформулюйте власне визначення соціального захисту, яке б відображало його сутність та значення.
3. Визначте основні цілі соціального захисту. Поясніть, чому соціальний захист є важливим для суспільства та кожної людини зокрема.
4. Наведіть приклади різних видів соціального захисту, які існують в Україні або інших країнах світу.
5. Порівняйте поняття «соціальне забезпечення», «соціальна допомога» та «соціальна підтримка». Визначте, в чому полягають їх відмінності та спільні риси.
6. Наведіть приклади конкретних заходів, які належать до кожної з цих категорій.
7. Проаналізуйте, які категорії є найбільш поширеними та важливими в системі соціального захисту України.
8. Обґрунтуйте свою думку щодо того, яка з цих категорій відіграє основну роль у забезпеченні соціальної справедливості та добробуту населення.

Практичне заняття № 1 – 1 год.

Завдання:

1. Аналіз соціальної політики України.
2. Обґрунтування категорії «соціальний захист» в контексті невід'ємності у складі соціальної політики.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
державні виплати, субсидії, соціальна справедливість, державне регулювання, демографічна політика, соціальні реформи, соціальне страхування, пенсійне забезпечення, медичне страхування, інклюзивність, соціальні пільги, прожитковий мінімум.

Завдання для самостійної роботи до теми 1:

1. Охарактеризуйте основні напрями та принципи соціальної політики.
2. Проаналізуйте, які фактори впливають на формування та реалізацію соціальної політики.
3. Оцініть ефективність соціальної політики, яка здійснюється в Україні.
4. Запропонуйте шляхи удосконалення соціальної політики з метою підвищення рівня соціального захисту населення.
5. Поясніть, як співвідносяться поняття «соціальна політика» та «соціальний захист».
6. Обґрунтуйте твердження, що соціальний захист є однією з найважливіших складових соціальної політики.
7. Розкрийте роль соціального захисту у досягненні цілей соціальної політики, таких як боротьба з бідністю, зменшення соціальної нерівності, забезпечення соціальної стабільності.
8. Наведіть приклади, як ефективна система соціального захисту сприяє розвитку суспільства та підвищенню якості життя громадян.
9. Дайте визначення поняттю «соціальна політика».

ТЕМА 2. СИСТЕМА ТА ПОВНОВАЖЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Зміст теми:

Система суб'єктів публічної політики у сфері соціального захисту населення України. Повноваження Міністерства соціальної політики України та його органів у сфері соціального захисту. Основні функції Пенсійного фонду України та його регіональних органів.

Семінарське заняття № 2 – 1 год.

План:

1. Система суб'єктів публічної політики у сфері соціального захисту населення України.
2. Повноваження Міністерства соціальної політики України та його органів у сфері соціального захисту.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
Міністерство соціальної політики України, соціальний захист, соціальне забезпечення, державна соціальна допомога, реабілітація.

Завдання для самостійної роботи до теми 2:

1. Охарактеризуйте структуру Міністерства соціальної політики України та функції його структурних підрозділів, які відповідають за реалізацію соціального захисту.
2. З'ясуйте, які територіальні органи та інші організації входять до сфери управління Міністерства соціальної політики України та які повноваження вони мають у сфері соціального захисту.
3. Проаналізуйте, як здійснюється взаємодія Міністерства соціальної політики України з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями у сфері соціального захисту.
4. Опрацюйте Положення про Міністерство соціальної політики України та інші нормативно-правові акти, що регулюють діяльність Міністерства у сфері соціального захисту.
5. Визначте основні повноваження Міністерства соціальної політики України у сфері соціального захисту населення.

Практичне заняття № 2– 1 год.

Завдання:

1. Аналіз основних функцій Пенсійного фонду України та його регіональних органів.
2. Розкриття сутності загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
Пенсійний фонд України, пенсійне страхування, пенсійні виплати, осучаснення пенсій, перерахунок пенсій, фонди соціального страхування, медичне страхування, страхові виплати, тимчасова непрацездатність, соціальні внески.

Завдання для самостійної роботи до теми 2:

1. З'ясуйте, які послуги надає Пенсійний фонд України населенню та які права мають громадяни у сфері пенсійного забезпечення.
2. Проаналізуйте, як здійснюється фінансування пенсійної системи в Україні та які існують проблеми у цій сфері.
3. Визначте, які фонди соціального страхування діють в Україні та які функції вони виконують.
4. З'ясуйте, які види соціального страхування існують в Україні та які права мають застраховані особи.
5. Проаналізуйте, як здійснюється фінансування фондів соціального страхування та які існують проблеми у цій сфері.
6. Опрацюйте Закон України «Про пенсійне забезпечення» та інші нормативно-правові акти, що регулюють діяльність Пенсійного фонду України.
7. Визначте основні функції Пенсійного фонду України та його регіональних органів.
8. Охарактеризуйте структуру Пенсійного фонду України та функції його структурних підрозділів.

ТЕМА 3. ДЕРЖАВНІ СОЦІАЛЬНІ СТАНДАРТИ ТА СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ

Зміст теми:

Поняття, мета встановлення та принципи формування державних соціальних стандартів, державних соціальних гарантій, соціальних норм і нормативів. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт: поняття, значення у сфері соціального забезпечення. Система та класифікація соціальних нормативів. Основні державні соціальні гарантії, порядок їх визначення і затвердження, інші державні соціальні гарантії. Проблеми фінансового забезпечення державних соціальних гарантій.

Семінарське заняття № 3 – 2 год.

План:

1. Поняття, мета встановлення та принципи формування державних соціальних стандартів, державних соціальних гарантій, соціальних норм і нормативів.
2. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт: поняття, значення у сфері соціального забезпечення.
3. Система та класифікація соціальних нормативів.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
державні соціальні стандарти, державні соціальні гарантії, соціальні норми, соціальні нормативи, житлові нормативи, медичні нормативи, освітні нормативи, транспортні нормативи, комунальні нормативи.

Завдання для самостійної роботи до теми 3:

1. Сформулюйте мету встановлення державних соціальних стандартів, гарантій, норм і нормативів.
2. Охарактеризуйте основні принципи формування державних соціальних стандартів, гарантій, норм і нормативів.
3. Охарактеризуйте методику розрахунку прожиткового мінімуму в Україні.
4. Поясніть значення прожиткового мінімуму у сфері соціального забезпечення.
5. Проаналізуйте, які соціальні виплати та допомоги залежать від розміру прожиткового мінімуму.
6. Оцініть, наскільки актуальним та ефективним є прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт в умовах сучасної соціально-економічної ситуації.
7. Запропонуйте шляхи вирішення цих проблем та підвищення ефективності системи фінансового забезпечення державних соціальних гарантій.

Завдання:

1. Аналіз основних державних соціальних гарантій, порядок їх визначення і затвердження (у тому числі інші державні соціальні гарантії).
2. Аналіз проблем фінансового забезпечення державних соціальних гарантій.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
соціальне страхування, державна допомога, пенсійне забезпечення, принцип адресності, прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія, споживчий кошик, інфляційна корекція, гарантований рівень доходів, пільгове кредитування, дефіцит бюджету, фінансова стабільність, перерозподіл коштів, монетизація пільг, оптимізація соціальних виплат.

Завдання для самостійної роботи до теми 3:

1. Охарактеризуйте різні види соціальних нормативів (наприклад, за сферою застосування, за формою вираження, за ступенем обов'язковості).
2. Наведіть приклади конкретних соціальних нормативів, що застосовуються в Україні.
3. Поясніть, як соціальні нормативи використовуються у процесі розробки та реалізації соціальної політики.
4. Перелічіть основні державні соціальні гарантії, що діють в Україні.
5. Охарактеризуйте порядок визначення та затвердження державних соціальних гарантій.
6. Наведіть приклади інших державних соціальних гарантій, які можуть бути передбачені законодавством.
7. Визначте основні проблеми, що існують у сфері фінансового забезпечення державних соціальних гарантій (наприклад, недостатність бюджетних коштів, демографічні зміни, економічна нестабільність).

ТЕМА 4. СОЦІАЛЬНІ ПІЛЬГИ ЯК ВИД СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Зміст теми:

Поняття та ознаки соціальних пільг як виду соціального забезпечення. Класифікація соціальних пільг за суб'єктом. Пільги, які надаються для підтримки життя, а також при настанні інших соціальних ризиків. Види соціальних пільг за змістом. Проблема впорядкування та фінансування пільг. Надання пільг за принципом адресності.

Семінарське заняття № 4 – 2 год.

План:

1. Поняття та ознаки соціальних пільг як виду соціального забезпечення.
2. Класифікація соціальних пільг за суб'єктом.
3. Пільги, які надаються для підтримки життя, а також при настанні інших соціальних ризиків.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: соціальне забезпечення, соціальна пільга, соціальна підтримка, державні гарантії, соціальна справедливість пенсіонери, ветерани, особи з інвалідністю, багатодітні сім'ї, діти-сироти, житлові субсидії, компенсаційні виплати, медичне страхування, безкоштовне харчування, грошова допомога, податкові пільги.

Завдання для самостійної роботи до теми 4:

1. Охарактеризуйте основні ознаки соціальних пільг як виду соціального забезпечення.
2. Поясніть, чим соціальні пільги відрізняються від інших видів соціального забезпечення, таких як соціальні допомоги, виплати, послуги тощо.
3. Наведіть приклади конкретних соціальних пільг, що надаються в Україні.
4. Охарактеризуйте різні види суб'єктів, які можуть отримувати соціальні пільги (наприклад, особи з інвалідністю, ветерани війни, багатодітні сім'ї, малозабезпечені сім'ї, пенсіонери, діти).
5. Наведіть приклади конкретних соціальних пільг, що надаються різним категоріям суб'єктів.
6. Поясніть, чому важливо класифікувати соціальні пільги за суб'єктом.
7. Охарактеризуйте види соціальних пільг, які надаються для підтримки життя (наприклад, пільги на житлово-комунальні послуги, пільги на проїзд у громадському транспорті, пільги на харчування).

Практичне заняття № 4 – 2 год.

Завдання:

1. Визначення видів соціальних пільг за змістом.
2. Аналіз проблем впорядкування та фінансування пільг.
3. Аналіз можливостей надання пільг за принципом адресності.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
*житлові пільги, транспортні пільги, освітні пільги, медичні пільги
бюджетне фінансування, дефіцит коштів, монетизація пільг, державні
дотації, корупційні ризики, соціальний контракт, доходи домогосподарств,
засоби тестування потреб, державний реєстр пільговиків, цільова допомога.*

Завдання для самостійної роботи до теми 4:

1. Охарактеризуйте види соціальних пільг, які надаються при настанні інших соціальних ризиків (наприклад, пільги у зв'язку з безробіттям, пільги у зв'язку з втратою працездатності, пільги у зв'язку з вагітністю та пологами).
2. Охарактеризуйте різні види соціальних пільг за змістом (наприклад, матеріальні пільги, пільги на послуги, пільги на житло, пільги на освіту, пільги на охорону здоров'я).
3. Поясніть, як класифікація соціальних пільг за змістом допомагає у плануванні та реалізації соціальної політики.
4. Визначте основні проблеми, що існують у сфері впорядкування та фінансування пільг (наприклад, неефективність системи надання пільг, зловживання пільгами, недостатність бюджетних коштів, відсутність чітких критеріїв для надання пільг).
5. Запропонуйте шляхи вирішення цих проблем та підвищення ефективності системи надання пільг.
6. Поясніть, що означає принцип адресності у сфері надання соціальних пільг.
7. Охарактеризуйте механізми реалізації принципу адресності при наданні соціальних пільг.

ТЕМА 5. ДЕРЖАВНІ ДОПОМОГИ

Зміст теми:

Поняття та ознаки державних допомог. Система державних допомог. Правові підстави призначення. Особливості фінансування державних допомог. Загальні державні допомоги. Державні допомоги сім'ям з дітьми: суб'єкти, види, правові умови призначення та виплати. Допомога в разі вагітності та пологів. Одноразова допомога при народженні дитини. Допомога у зв'язку з доглядом за дитиною. Допомога малозабезпеченим категоріям населення. Державні допомоги дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства. Поняття житлових субсидій та правові засади їх призначення. Медична допомога громадянам в Україні. Поняття та види спеціальних державних допомог.

Семінарське заняття № 5 – 1 год.

План:

1. Поняття та ознаки державних допомог.
2. Система державних допомог.
3. Правові підстави призначення. Особливості фінансування державних допомог.
4. Загальні державні допомоги.
5. Державні допомоги сім'ям з дітьми: суб'єкти, види, правові умови призначення та виплати.
6. Допомога в разі вагітності та пологів.
7. Одноразова допомога при народженні дитини.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
державна допомога, соціальна допомога, фінансування допомог, загальні допомоги, допомога сім'ям з дітьми, допомога при народженні дитини.

Завдання для самостійної роботи до теми 5:

1. Поясніть, чим державні допомоги відрізняються від інших видів соціального забезпечення, таких як соціальні пільги, виплати, послуги тощо.
2. Наведіть приклади конкретних державних допомог, що надаються в Україні.
3. Поясніть, як класифікація державних допомог допомагає у плануванні та реалізації соціальної політики.
4. Охарактеризуйте правові підстави для призначення різних видів державних допомог.
5. Наведіть умови призначення та порядок отримання кожної з цих допомог.
6. Визначте суб'єктів, які мають право на отримання державних допомог сім'ям з дітьми.
7. Визначте критерії малозабезпеченості, які використовуються для призначення державної соціальної допомоги.

Завдання:

Розкрийте зміст категорій та порядку їх отримання:

1. Допомога у зв'язку з доглядом за дитиною.
2. Допомога малозабезпеченим категоріям населення.
3. Державні допомоги дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства.
4. Поняття житлових субсидій та правові засади їх призначення.
5. Медична допомога громадянам в Україні.
6. Поняття та види спеціальних державних допомог.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

допомога у зв'язку з доглядом за дитиною, допомога малозабезпеченим, допомога дітям-інвалідам, інваліди з дитинства, житлові субсидії, медична допомога, спеціальні допомоги, правові підстави, суб'єкти допомоги, види допомог, умови призначення, виплата допомог, вагітність та пологи, одноразова допомога, соціальний захист, державний бюджет, соціальні гарантії, адресна допомога, реєстр допомог.

Завдання для самостійної роботи до теми 5:

1. Охарактеризуйте порядок призначення та виплати допомоги малозабезпеченим сім'ям.
2. Позначте види державних допомог, що надаються дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства.
3. Дайте визначення поняттю «житлова субсидія».
4. Опишіть правові засади призначення житлових субсидій.
5. Поясніть, які фактори враховуються при призначенні житлових субсидій.
6. Поясніть, які права мають пацієнти на отримання медичної допомоги.
7. Дайте визначення поняттю «спеціальна державна допомога».
8. Охарактеризуйте види спеціальних державних допомог, які можуть бути передбачені законодавством для окремих категорій громадян.

ТЕМА 6. ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Зміст теми:

Загальне поняття пенсій та їх види. Поняття пенсій за віком. Особливості пільгового пенсійного забезпечення за віком. Пенсії по інвалідності. Поняття пенсії у зв'язку із втратою годувальника. Соціальні пенсії. Особливості пенсійного забезпечення осіб, які мають особливі заслуги перед Україною. Призначення та виплата пенсій.

Семінарське заняття № 6 – 2 год.

План:

1. Загальне поняття пенсій та їх види.
2. Поняття пенсій за віком.
3. Особливості пільгового пенсійного забезпечення за віком.
4. Пенсії по інвалідності.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

пенсія за віком, пільгова пенсія, пенсія по інвалідності, пенсійна виплата, пенсійна система, пенсійний калькулятор, пенсійна програма, пенсійна комісія, пенсійна гарантія.

Завдання для самостійної роботи до теми 6:

1. Охарактеризуйте основні види пенсій, які існують в Україні (наприклад, пенсії за віком, пенсії по інвалідності, пенсії у зв'язку із втратою годувальника, пенсії за вислугу років, соціальні пенсії).
2. Дайте відповідь, які фактори впливають на призначення та розмір пенсій.
3. Поясніть, які вимоги щодо страхового стажу та пенсійного віку встановлені законодавством для отримання пенсії за віком.
4. Особливості пенсійного забезпечення осіб, які працювали на шкідливих або важких роботах.
5. Наведіть категорії осіб, які мають право на пільгове пенсійне забезпечення за віком (наприклад, особи, які працювали на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці).
6. Детально охарактеризуйте пенсії по інвалідності: умови призначення, розмір, порядок розрахунку.

Практичне заняття № 6 – 2 год.

Завдання:

1. Розкриття змісту поняття пенсії у зв'язку із втратою годувальника. Соціальні пенсії.
2. Аналіз особливостей пенсійного забезпечення осіб, які мають особливі заслуги перед Україною.
3. Характеристика порядку призначення та виплати пенсій.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
пенсія за втратою годувальника, соціальна пенсія, трудовий стаж, страхові внески, пенсійний фонд, пенсійний вік, індексація пенсій, пенсійні накопичення, пенсійна реформа, військова пенсія, пенсія за вислугу років, пенсія за особливі заслуги, державна пенсія, пенсійне посвідчення, пенсійна довідка.

Завдання для самостійної роботи до теми 6:

1. Дайте відповідь, які критерії використовуються для встановлення інвалідності.
2. Особливості пенсійного забезпечення осіб з інвалідністю різних груп.
3. Хто має право на отримання пенсії у зв'язку із втратою годувальника?
4. Розтлумачте поняття «соціальна пенсія».
5. Поясніть, які категорії осіб мають право на отримання соціальної пенсії.
6. Охарактеризуйте порядок звернення за призначенням пенсії та перелік необхідних документів.
7. Які органи здійснюють призначення та виплату пенсій?

ТЕМА 7. РОЗВИТОК ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Зміст теми:

Ціль сталого розвитку України «Подолання бідності у всіх її формах та усюди». Концепція реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей. Модернізація системи соціальної підтримки населення України. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій у сфері соціального захисту.

Семінарське заняття № 7 – 1 год.

План:

1. Ціль сталого розвитку України «Подолання бідності у всіх її формах та усюди».
2. Концепція реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: децентралізація, цифрові інструменти для надання послуг, мобільні застосунки, електронний реєстр, STEM-освіта, вимоги до соціальних систем України, громадянська участь, соціальна інфраструктура, моніторинг реалізації.

Завдання для самостійної роботи до теми 7:

1. З'ясуйте, яким чином ціль сталого розвитку № 1 «Подолання бідності у всіх її формах та усюди» корелюється з національними цілями розвитку України.
2. Проаналізуйте статистичні дані щодо рівня бідності в Україні, динаміку його змін та фактори, що впливають на рівень бідності.
3. Охарактеризуйте основні напрями державної політики, спрямованої на подолання бідності в Україні.
4. Запропонуйте власні шляхи досягнення цілі сталого розвитку № 1 «Подолання бідності у всіх її формах та усюди» в умовах воєнного стану в Україні.
5. Охарактеризуйте основні принципи та напрями державної політики у сфері соціального захисту населення та захисту прав дітей.
6. Визначте пріоритетні завдання та механізми реалізації державної політики у цій сфері.
7. Проаналізуйте ефективність державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей в Україні.

Практичне заняття № 7 – 1 год.

Завдання:

1. Аналіз проведення модернізації системи соціальної підтримки населення України.
2. Визначення шляхів розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у сфері соціального захисту.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
децентралізація, цифрові інструменти для надання послуг, мобільні застосунки, електронний реєстр, STEM-освіта, вимоги до соціальних систем України, громадянська участь, соціальна інфраструктура, моніторинг реалізації.

Завдання для самостійної роботи до теми 7:

1. Запропонуйте шляхи удосконалення державної політики у цій сфері з метою підвищення рівня соціального захисту населення та забезпечення прав дітей.
2. Охарактеризуйте основні напрями та завдання модернізації системи соціальної підтримки населення України.
3. Проаналізуйте сучасний стан системи соціальної підтримки населення в Україні, її сильні та слабкі сторони.
4. Оцініть ефективність заходів, що здійснюються в рамках модернізації системи соціальної підтримки населення.
5. Проаналізуйте досвід інших країн щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій у сфері соціального захисту.
6. Запропонуйте шляхи впровадження та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у сфері соціального захисту в Україні з метою підвищення ефективності та доступності соціальних послуг для населення.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ»

1. Види соціальних пільг за змістом.
2. Державні допомоги дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства.
3. Державні допомоги сім'ям з дітьми: суб'єкти, види, правові умови призначення та виплати.
4. Допомога в разі вагітності та пологів.
5. Допомога малозабезпеченим категоріям населення.
6. Допомога у зв'язку з доглядом за дитиною.
7. Загальне поняття пенсій та їх види.
8. Загальні державні допомоги.
9. Класифікація соціальних пільг за суб'єктом.
10. Концепція реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей.
11. Медична допомога громадянам в Україні.
12. Модернізація системи соціальної підтримки населення України.
13. Надання пільг за принципом адресності.
14. Одноразова допомога при народженні дитини.
15. Основні державні соціальні гарантії, порядок їх визначення і затвердження, інші державні соціальні гарантії.
16. Основні функції Пенсійного фонду України та його регіональних органів.
17. Особливості пенсійного забезпечення осіб, які мають особливі заслуги перед Україною.
18. Особливості пільгового пенсійного забезпечення за віком.
19. Пенсії по інвалідності.
20. Пільги, які надаються для підтримки життя, а також при настанні інших соціальних ризиків.
21. Повноваження Міністерства соціальної політики України та його органів у сфері соціального захисту.
22. Поняття житлових субсидій та правові засади їх призначення.
23. Поняття пенсій за віком.
24. Поняття пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Соціальні пенсії.
25. Поняття та види спеціальних державних допомог.
26. Поняття та мета соціального захисту.
27. Поняття та ознаки державних допомог.
28. Поняття та ознаки соціальних пільг як виду соціального забезпечення.
29. Поняття, мета встановлення та принципи формування державних соціальних стандартів, державних соціальних гарантій, соціальних норм і нормативів.
30. Правові підстави призначення. Особливості фінансування державних допомог.

31. Призначення та виплата пенсій.
32. Проблема впорядкування та фінансування пільг.
33. Проблеми фінансового забезпечення державних соціальних гарантій.
34. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт: поняття, значення у сфері соціального забезпечення.
35. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій у сфері соціального захисту.
36. Система державних допомог.
37. Система та класифікація соціальних нормативів.
38. Соціальна політика.
39. Соціальний захист як важлива складова соціальної політики.
40. Сутність категорій «соціальне забезпечення», «соціальна допомога» і «соціальна підтримка».
41. Фонди соціального страхування та їх органи.
42. Ціль сталого розвитку України «Подолання бідності у всіх її формах та усюди».

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1) Що відноситься до основних засад внутрішньої політики в соціальній сфері?

- а) Забезпечення економічної збалансованості розвитку регіонів, узгодженості напрямів їх розвитку із загальнонаціональними потребами;
- б) Підвищення рівня цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- в) Забезпечення гарантованих Конституцією України прав і свобод громадян на основі впровадження європейських стандартів соціального захисту, підвищення якості соціальних послуг;
- г) Створення умов для консолідації суспільства на основі національної системи духовних цінностей, у центрі якої людина, її розвиток, права і свободи, максимальне забезпечення її потреб.

2) Що є результатом аналізу державної політики?

- а) Пропаганда і роз'яснення громадськості процесу ухвалення рішень в політиці;
- б) Порада щодо альтернативи політики;
- в) Оцінка ефективності діяльності уряду;
- г) Державно-управлінське рішення.

3) Виходячи з якого підходу здійснюється моніторинг та оцінка результативності реалізації державної регіональної політики?

- а) Індикативного підходу до реалізації системи цілей, заходів, засобів та узгоджених дій в межах цієї політики;
- б) Правового підходу до реалізації системи цілей, заходів, засобів та узгоджених дій в межах цієї політики;
- в) Організаційного підходу реалізації системи цілей, заходів, засобів та узгоджених дій в межах цієї політики;
- г) Інституційного підходу реалізації системи цілей, заходів, засобів та узгоджених дій в межах цієї політики.

4) Який орган здійснює методичне забезпечення процесу проведення моніторингу та оцінки виконання програмних документів Кабінету Міністрів (якщо інше не визначено законом)?

- а) Міністерство;
- б) Рахункова палата;
- в) Секретаріат Кабінету Міністрів;
- г) Уповноважений центральний орган виконавчої влади.

5) Які з наведених принципів є базовими у діяльності Верховної Ради України?

- а) Відкритість і гласність;
- б) Прозорість й інформаційність;
- в) Підзвітність і професійність;
- г) Підконтрольність і стабільність.

6) Який основний метод визначення ефективності державної політики?

- а) Аналіз досягнення цілей політики;
- б) Аналіз причинно-наслідкових зв'язків в політиці;
- в) Аналіз індикаторів політики;
- г) Аналіз вигід та витрат політики.

7) Яка з моделей публічного управління сприяє розвитку інститутів громадянського суспільства як ефективних інструментів контролю дій влади?

- а) Партнерська;
- б) Належного врядування;
- в) Ринкова;
- г) Постмодерністська.

8) Яке визначення, з наведених нижче, відображає зміст дефініції «державна політика»?

- а) Відповідь на суспільні вимоги або вимоги дії/бездіяльності щодо суспільних проблем;
- б) Бажані дії державних чи приватних інституцій стосовно стратегічного розвитку суспільства у сфері захисту прав людини;
- в) Рішення уряду з конкретних питань, які спрямовані на поповнення державного бюджету;
- г) Діяльність органів влади, політичних та інших організацій, яка спрямована на формування власного іміджу.

9) Яка послідовність дій у виробленні державної політики?

- а) Формування: цінностей суспільства; цілей політики; стратегії досягнення цілей; завдань і заходів для реалізації стратегій;
- б) Формування: цілей політики; стратегії досягнення цілей; завдань і заходів для реалізації стратегій; цінностей суспільства;
- в) Формування: цілей політики; цінностей суспільства; стратегії досягнення цілей; завдань і заходів для реалізації стратегій;
- г) Формування: цілей політики; стратегії досягнення цілей; завдань і заходів для реалізації стратегій.

10) Що являє собою державна політика?

- а) Це система дій органів влади, спрямована на вирішення політичних проблем;
- б) Це система дій органів влади, спрямована на вирішення суспільних проблем;
- в) Це система дій органів влади, спрямована на формування політики;
- г) Це система дій органів влади, спрямована на міждержавну взаємодію.

11) У якій послідовності необхідно здійснювати оцінювання впливу інструменту політики?

- а) Підготовка, визначення цілей оцінки, звіт з проведення оцінки;
- б) Підготовка, аналіз, оцінка результатів аналізу;
- в) Аналіз, проведення пілотних тестувань, оцінка результатів впливу;
- г) Аналіз, оцінка результатів впливу, звіт з проведення оцінки.

12) Хто схвалює Програму діяльності Кабінету Міністрів України?

- а) Президент України;
- б) Прем'єр-міністр України;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) Верховна Рада України.

13) Хто має право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України?

- а) Президент України;
- б) Верховна Рада Автономної Республіки Крим;
- в) Обласні ради;
- г) Конституційний Суд України.

14) Що мають визначати цілі державної політики як процесу?

- а) Остаточні результати державної політики, що носять умовний характер;
- б) Безпосередній продукт політики й усі істотні наслідки;
- в) Ресурси, необхідні для здійснення політики;
- г) Здійснення намічених заходів політики для вирішення проблеми.

15) Без якого з ресурсів неможливо підготувати проєкт концепції державної політики в певній сфері?

- а) Інформаційний / когнітивний ресурс (інформація);
- б) Ресурс більшості або мажоритарний ресурс (політична підтримка);
- в) Ресурс довіри (консенсус);
- г) Ресурс примусу/насилля (сила).

16) Який з ресурсів є найбільш нестійким та обмінюваним між учасниками політики при її впровадженні?

- а) Довіри;
- б) Більшості;
- в) Часу;
- г) Примусу.

17) До якої складової морального комфорту перебування працівника в організації відноситься зменшення вірогідності конфліктів, стресів?

- а) Учасності в управлінні;
- б) Упевненості у перспективі;
- в) Моральної захищеності;
- г) Творчої атмосфери.

18) Як називають публічні послуги, що надаються органами місцевого самоврядування, органами виконавчої влади та підприємствами, установами, організаціями в порядку виконання делегованих органами місцевого самоврядування повноважень за рахунок коштів місцевого самоврядування?

- а) Управлінські;
- б) Адміністративні;
- в) Муніципальні;
- г) Місцеві.

19) Які складові відносяться до соціокультурних характеристик керівного персоналу у сфері публічної служби?

- а) Комунікабельність, талант;
- б) Працездатність, витривалість;
- в) Заохочення, стиль мислення;
- г) Знання, світогляд.

20) Яку назву в системі публічної служби мають основоположні ідеї, що відображають об'єктивні закономірності та визначають напрями реалізації компетенцій, завдань і функцій органів публічної влади, статусу публічних службовців?

- а) Принципи;
- б) Цілі;
- в) Закони;
- г) Цінності.

21) Яка модель публічної служби передбачає, що керівні пости повинні займати найбільш здібні люди, незалежно від їхнього соціального чи економічного походження?

- а) Меритократична;
- б) Партнерська;
- в) Класичної бюрократії;
- г) Постмодерністська.

22) Які види публічних послуг розрізняють в залежності від статусу суб'єкта, що їх надає?

- а) Загальні та спеціальні;
- б) Державні та муніципальні;
- в) Заявні та втручальні;
- г) Центральні та місцеві.

23) Яка складова належить до соціального напрямку реалізації державної регіональної політики?

- а) Культурна;
- б) Освітня;
- в) Демографічна;
- г) Екологічна.

24) Програмування соціального і економічного розвитку – це:

а) вироблення та запровадження узгодженого комплексу (програми) дій органів державної влади і господарюючих суб'єктів, спрямованих на вирішення взаємопов'язаних цілей шляхом оптимізації витрат часу і ресурсів соціально-економічного розвитку в певний період;

б) форма державного регулювання економіки, вид діяльності суб'єктів державного регулювання економіки, суть якої полягає у виробленні науково обґрунтованого судження про можливий стан, напрями і тенденції розвитку об'єкта регулювання у майбутньому;

в) сукупність способів і прийомів опрацювання інформації та вироблення висновків щодо розвитку об'єкта в майбутньому;

г) прогнози та програмні документи економічного і соціального розвитку України.

25) Центральну роль у запровадженні програмування соціально-економічного розвитку в Україні відіграє:

а) розробка і втілення Державної програми економічного і соціального розвитку України;

б) стратегія регіонального розвитку;

в) цільові програми;

г) проекти розвитку.

26) Людський капітал – це:

а) сформований і розвинутий у результаті інвестицій та накопичений людьми (людиною) певний запас продуктивних якостей – здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій;

б) сукупність людей, які проживають на визначеній території (у країні, області, місті, районі, селі тощо);

в) ресурси соціальних відносин, їх мережі, які полегшують дії індивідів завдяки формуванню взаємної довіри, визначення взаємних зобов'язань і очікувань, формулюванню і встановленню соціальних норм, утворення асоціацій;

г) трудові ресурси.

27) Соціальна політика – це:

- а) усі відповіді правильні;
- б) система заходів щодо збереження і зміцнення суспільного та державного ладу;
- в) система управлінських, організаційних, регулятивних заходів та дій, спрямованих на забезпечення оптимального соціального рівня та якості життя;
- г) г. система соціального захисту малозабезпечених верств населення.

28) Соціальна сфера – це:

- а) сукупність галузей і видів діяльності, підприємств, фірм, закладів та установ, які мають забезпечити задоволення потреб людей у матеріальних благах, послугах, відтворенні роду, створити умови для співіснування і співпраці людей у суспільстві згідно з відпрацьованими законами і правилами з метою створення мегаполісів, розвитку масових комунікацій, зміцнення держави;
- б) діяльність щодо забезпечення задоволення потреб людей у матеріальних благах і послугах;
- в) діяльність із соціального забезпечення і захисту громадян;
- г) усі відповіді правильні.

29) Соціальна інфраструктура включає особливий комплекс галузей народного господарства ...

- а) усі відповіді правильні;
- б) охорону здоров'я, освіти та науку;
- в) культуру і мистецтво;
- г) житлове і комунальне господарство.

30) Яке з тверджень є помилковим: «Стратегічними цілями соціальної політики на державному рівні є ...»

- а) реформування аграрно-промислового комплексу;
- б) гарантування конституційних прав громадян на працю, соціальний захист, освіту, охорону здоров'я, житло;
- в) забезпечення повної продуктивної зайнятості населення, піднесення якості й конкурентоспроможності робочої сили;
- г) забезпечення соціальної підтримки найвразливіших верств населення.

31) Метою встановлення державних соціальних стандартів і нормативів є:

- а) усі відповіді правильні;
- б) визначення механізму реалізації соціальних прав та державних соціальних гарантій громадян, передбачених Конституцією України;
- в) визначення пріоритетів державної соціальної політики щодо забезпечення потреб людини в матеріальних благах і послугах та фінансових ресурсів для їх реалізації;
- г) визначення та обґрунтування розмірів видатків бюджетних коштів і коштів соціальних фондів на соціальний захист і забезпечення населення та утримання соціальної сфери.

32) Що з переліченого НЕ відноситься до соціальних гарантій:

- а) середня заробітна плата;
- б) індексація доходів;
- в) мінімальний розмір заробітної плати;
- г) мінімальний розмір пенсії.

33) Назвіть принципи соціальної держави:

- а) гарантованість соціальних прав, соціальна рівність, соціальне партнерство, соціальні зобов'язання;
- б) соціальна рівність, соціальне партнерство, парламентаризм;
- в) економічність, парламентаризм, соціальні зобов'язання;
- г) усі відповіді правильні.

34) Під поняттям «якість життя» розуміють:

- а) сукупність показників, які характеризують розселення, екологію, умови життя, умови праці, розподіл бюджету часу, наявність закладів охорони здоров'я, освіти, побутового та комунального обслуговування, торгівлю, транспорт, зв'язок і систему комунікацій, культуру обслуговування тощо;
- б) рівень споживання матеріальних і нематеріальних благ та послуг;
- в) ступінь відповідності умов і рівня життя певним стандартам чи нормативам;
- г) правильна відповідь не зазначена.

35) Відповідність між діяльністю громадян (верств) у житті суспільства та їхнім соціальним становищем позначається терміном:

- а) соціальна справедливість;
- б) соціальне партнерство;
- в) соціальна солідарність;
- г) соціальна відповідальність.

36) Встановлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, що забезпечують рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, – це:

- а) державні соціальні гарантії;
- б) державні соціальні стандарти;
- в) державні соціальні норми і нормативи;
- г) соціальні пільги.

37) Назвіть принципи соціальної держави:

- а) гарантованість соціальних прав, соціальна рівність, соціальне партнерство, соціальні зобов'язання;
- б) соціальна рівність, соціальне партнерство, парламентаризм;
- в) економічності, парламентаризму, соціальних зобов'язань;
- г) усі відповіді правильні.

38) До повноважень місцевих органів влади у соціальній сфері НЕ відноситься:

- а) встановлення єдиної системи державних мінімальних соціальних стандартів;
- б) розробка і реалізація регіональних соціальних програм;
- в) пошук можливостей для підвищення регіональних мінімальних соціальних стандартів;
- г) забезпечення установ соціальної інфраструктури, що знаходяться в підпорядкуванні місцевої влади.

39) Метою встановлення державних соціальних стандартів і нормативів є:

- а) усі відповіді правильні;
- б) визначення механізму реалізації соціальних прав та державних соціальних гарантій громадян, передбачених Конституцією України;
- в) визначення пріоритетів державної соціальної політики щодо забезпечення потреб людини в матеріальних благах і послугах та фінансових ресурсів для їх реалізації;
- г) визначення та обґрунтування розмірів видатків бюджетних коштів і коштів соціальних фондів на соціальний захист і забезпечення населення та утримання соціальної сфери.

40) Право громадян України на соціальний захист гарантується:

- а) загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням;
- б) добровільним соціальним страхуванням;
- в) індивідуальним та груповим добровільним соціальним страхуванням;
- г) г. корпоративним соціальним страхуванням.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ»

Основні нормативні акти:

– *закони:*

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-vr>.
2. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80>.
3. Про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою: Закон України від 17.04.2014 р. № 1223-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1223-18>.
4. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України від 05.06.2012 р. № 4901-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4901-17>.
5. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. URL : <https://cutt.ly/dfbuGUn>.
6. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>.
7. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
8. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>.
9. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14>.
10. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15>.
11. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. URL : <https://cutt.ly/RfbuO01>.
12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. URL : <https://cutt.ly/KfbuE1n>.
13. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.
14. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
15. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.

16. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей: Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV. URL : <https://cutt.ly/Lfbu6RP>.

17. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. URL : <https://cutt.ly/6fbiiqyp>.

18. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12>.

19. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 05.11.1991 р. № 1788-XII. URL : <https://cutt.ly/xfbuTWq>.

20. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною: Закон України від 01.06.2000 р. № 1767-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-14>.

21. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15.07.1999 р. № 966-XIV. URL : <https://cutt.ly/ufbuWsH>.

22. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII. URL : <https://cutt.ly/CfxT13N>.

23. Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років: Закон України від 17.04.1991 р. № 962-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-12>.

24. Про соціальний захист дітей війни: Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2195-15>.

25. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>.

26. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>.

27. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII. URL : <https://cutt.ly/xfbiqFz>.

28. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12>.

– *підзаконні акти:*

1. Деякі питання використання коштів державного бюджету для виконання заходів із соціального захисту дітей, сімей, жінок та інших найбільш вразливих категорій населення: постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2017 р. № 256. URL : <https://cutt.ly/EfboYTg>.

2. Деякі питання державної допомоги окремим категоріям громадян: постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2019 р. № 233. URL : <https://cutt.ly/tfbokc3>.

3. Деякі питання санаторно-курортного лікування та відпочинку громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2016 р. № 854. URL : <https://cutt.ly/afbomXf>.

4. Положення про Міністерство соціальної політики України: постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 р. № 423.

5. Про виплату одноразової винагороди жінкам, яким присвоєно почесне звання України «Мати-героїня», та одноразової матеріальної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми: постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2011 р. № 268. URL : <https://cutt.ly/tfboOPp>.

6. Про затвердження Порядку використання коштів державного бюджету для виконання програм, пов'язаних із соціальним захистом громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: постанова Кабінету Міністрів України від 20.09.2005 р. № 936. URL : <https://cutt.ly/Tfbobkc>.

7. Про затвердження Порядку виплати грошової компенсації вартості санаторно-курортного лікування деяким категоріям громадян: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2004 р. № 785. URL : <https://cutt.ly/dfbox6v>.

8. Про затвердження Порядку забезпечення осіб з інвалідністю автомобілями: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.07.2006 р. № 999. URL : <https://cutt.ly/hfboalw>.

9. Про затвердження Порядку надання державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: наказ Мінпраці України, Мінфіну України, МОЗ України; від 30.04.2002 р. № 226/293/169. URL : <https://cutt.ly/KfboSV6>.

10. Про затвердження Порядку підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.1993 р. № 637. URL : <https://cutt.ly/efbicSr>.

11. Про затвердження Порядку погашення заборгованості за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 р. № 440. URL : <https://cutt.ly/3fbin6H>.

12. Про затвердження Порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 р. № 1751. URL : <https://cutt.ly/DfbighY>.

13. Про затвердження Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 р. № 250. URL : <https://cutt.ly/8fbiaPe>.

14. Про затвердження Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю і державної соціальної допомоги на догляд: постанова Кабінету Міністрів України від 02.04.2005 р. № 261. URL : <https://cutt.ly/Efbiklk>.

15. Про затвердження Порядку призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 р. № 558. URL : <https://cutt.ly/ufboflh>.

16. Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1210. URL : <https://cutt.ly/7fbizYz>.

17. Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 р. № 848. URL : <https://cutt.ly/kfboE7W>.

18. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Баранник Л. Б., Корягіна Т.В. Соціальний захист громадян: навч. посібник (3-тє вид., доп. і перероб.). Дніпро : УМСФ, 2020. 271 с.

2. Климаська Л. Д., Савка В. Є., Хома Н. М. та ін. Соціальна політика: навч. посібник (2-ге вид., випр. і доп.). Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 318 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Бадьоріна Л. М., Безклубенко С. Д., Білянкіна Т. І. та ін. Соціокультурна динаміка українського суспільства: монографія. К. : ВЦ КНУКІМ, 2020. 252 с.

2. Бондаренко С. М., Бугас Н. В. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 2. URL : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1981>.

3. Корецька Т. К. Державне регулювання соціального захисту населення регіону: монографія. Луцьк : Волиньполіграф, 2021. 163 с.

4. Куйбіда В. С., Пасічник В. М. Засади державної політики національної безпеки України: монографія. К. : НАДУ, 2020. 488 с.

5. Медяник В. А. Поняття державної соціальної політики: адміністративно-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 528-531.

6. Цимбал Б. М. Соціальні механізми в системі управління безпекою особистості. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. № 2. URL : <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/191>.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Президента України. URL : <http://www.president.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <http://www.rada.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL : <https://www.msp.gov.ua>.
5. Пенсійний фонд України. URL : <https://www.pfu.gov.ua/>
6. Національна соціальна сервісна служба України. URL : <https://nssu.gov.ua/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ З ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ»

Для навчальної дисципліни «Публічне управління в соціальній сфері» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: лекційні, семінарські та практичні заняття, самостійна робота і підсумковий контроль.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти (денна та заочна форми навчання)

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, загалом засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
2	Недостатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Студент, не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)

За самостійну роботу здобувач вищої освіти отримує бали після виконання відповідних завдань, які оцінюються згідно з їх складністю та визначаються викладачем. Загальна оцінка за самостійну роботу (за одне з перелічених завдань: підготовка рефератів, есе, оформлення звітів, аналіз практичних ситуацій, підготовка реферативних матеріалів із фахових публікацій, власні дослідження до конференцій, участь в олімпіадах тощо) складається із цілісності, систематичності, логічної послідовності викладу матеріалу (2 бали), повноти розкриття питання (2 бали), уміння формулювати власне ставлення до проблеми, робити аргументовані висновки (2 бали), уміння опрацьовувати сучасні наукові інформаційні джерела (2 бали), правильність оформлення роботи (2 бали).

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

За самостійну роботу здобувач вищої освіти отримує бали після виконання відповідних завдань, які оцінюються згідно з їх складністю та визначаються викладачем. Загальна оцінка за самостійну роботу (за одне з перелічених завдань: підготовка рефератів, есе, оформлення звітів, аналіз практичних ситуацій, підготовка реферативних матеріалів із фахових публікацій, власні дослідження до конференцій, участь в олімпіадах тощо) складається із цілісності, систематичності, логічної послідовності викладу матеріалу (6 балів), повноти розкриття питання (6 балів), уміння формулювати власне ставлення до проблеми, робити аргументовані висновки (6 балів), уміння опрацьовувати сучасні наукові інформаційні джерела (6 балів), правильність оформлення роботи (6 балів).

Критерії оцінювання підсумкового контролю (залік/екзамен)

1. Виконання теоретичної частини завдання – max 25 балів

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
21-25	Теоретичне питання розкрито повно та ґрунтовно, з використанням не тільки обов'язкової, а й додаткової літератури.
16-20	Теоретичне питання в цілому розкрито, однак допущені деякі неточності. Обов'язкова література опрацьована не в повному обсязі.
10-14	Сутність питання визначено правильно, але розкрито неповністю, допущені деякі помилки. Обсяг обов'язкової літератури використаний частково.
7-9	Сутність питання визначено правильно, але розкрито частково, допущені суттєві помилки в термінології, без впливу на загальне розуміння питання. Опрацьовано лише 2-3 джерела обов'язкової літератури.
3-6	Сутність питання розкрито недостатньо, поверхово, не розкрито більшості його окремих положень, допущені грубі помилки, що вплинули на загальне розуміння проблеми. Обов'язкова література не опрацьована.
0-2	Сутність питання не розкрито взагалі. Поверхово розкрито лише окремі положення питання. Допущені суттєві помилки, що значно вплинуло на загальне розуміння проблеми.

2. Виконання практичної частини завдання – max 25 балів

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
21-25	Практичне питання вирішено повністю. Зроблено достатньо повний висновок
16-20	Практичне питання в цілому розкрито, однак допущені деякі неточності. Поверхово зроблений висновок
10-14	Практичне питання вирішено правильно, але розкрито неповністю. Допущені незначні помилки. Висновок зроблений частково
5-9	Практичне питання вирішено правильно, але розкрито частково, допущені суттєві помилки в термінології, без впливу на загальне розуміння питання. Висновок не сформульовано
1-4	Практичне питання розкрито недостатньо, поверхово, не визначено більшості його окремих положень, допущені грубі помилки, що вплинули на загальне розуміння проблеми. Висновок не зроблено
0	Практичне питання не розв'язане

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційова ний залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	« Умовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	« Безумовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Для нотаток

Навчальне видання

Мазур Олександр Григорович

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

*Методичні рекомендації
для підготовки до семінарських і практичних занять*

Редактор, оригінал-макет, дизайн – *А. В. Самотуга, О. М. Врублевська*

Формат 60x84/16. Друк – цифровий.

Гарнітура – Times New Roman. Ум.-друк. арк. 5,36. Обл.-вид. арк. 5,75.

Надруковано у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26, т. (056) 370-96-59

Свідоцтво про внесення до державного реєстру ДК № 8112 від 13.06.2024 р.